

Visuaalisen ilmeen suunnittelu ja toteutus näytelmässä **TALLIPIHAN PEIKOT JA KADONNUT HEVONEN**

Tampereen ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelman
tutkintotyö

Tuotannon suuntautumisvaihtoehto

Kevät 2006

Juulia Karppanen

OPINNÄYTETIIVISTELMÄ

Osasto Viestinnän koulutusohjelma	Erikoistumisala Tuotanto / Taiteellinen kuvausjärjestäjä
Tekijä Juulia Karppanen	
Työn nimi Visuaalisen ilmeen suunnittelu ja toteutus näytelmässä "Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen"	
Lopputyön laji Mediateko	
Työn valmistumisaika 20.4.2006	Sivumäärä 55
<p>Tiivistelmä</p> <p>Toimin lavastajana ja puvustajana Pirkanmaalla toimivan Repputeatterin "Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen" - lastennäytelmässä syksyllä 2005.</p> <p>Tehtävänäni oli näytelmän visuaalisen ilmeen eli lavastuksen, puvustuksen, julisteen ja käsiohjelman suunnittelu ja toteutus. Tässä tutkintotyössä kerron tekijöistä, jotka vaikuttivat lopputulokseen.</p> <p>Tämän visuaalisen kokonaisuuden toteutus on opinnäytteeni käytännön projekti eli mediateko. Tutkintotyö kuvaa työni vaiheita suunnittelusta toteutukseen sekä teorian että käytännön tasolla. Valotan työssäni pukusuunnittelijan ja lavastajan työn eri puolia teatterin ammattilaisten esittämällä ajatuksilla. Kuvailen millaisista elementeistä visuaaliset ratkaisut syntyivät.</p> <p>Pohdin millaista vuorovaikutusta ohjaajan, lavastajan ja pukusuunnittelijan välillä tarvitaan produktion valmistamisessa.</p> <p>Analysoin omia kykyjäni ja onnistumistani toimia taiteellisen vastuun kantajana käytännön työssä. Kuvailen osuuden lisäksi analysoin omia kykyjäni ja onnistumistani taiteellisen vastuun kantajana.</p>	
Aineisto Kirjallisuus	
Asiasanat Teatteri, Lavastus, Puvustus	
Säilytyspaikka Tamk / Taide ja Viestintä	
Muita tietoja	

THESIS

SUMMARY

Department Media programme	Area of specialisation Media Production / Set designer
Author Juulia Karppanen	
Title Stage design in the a play "Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen"	
Sort of Final Thesis (Written / Project / Portfolio) Project	
Date 20.4.2006	Number of pages 55
<p>Summary:</p> <p>I did my practical training at Repputeatteri, a theatre amateur group, in autumn 2005. They made a play "Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen" for children. I worked there as the main set and costume designer and I also designed the poster for the play.</p> <p>This graduation thesis is an written part of a media project - The Stage design in a play "Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen". This thesis describes the various work stages, from planning to production and finally the deconstruction of the project (on both levels) – in theory and in practise.</p> <p>The thesis deals with different aspects through which I analyze my work and its outcome. I depict the elements from which the visual solutions emerged. I reflect on what kind of interaction is needed between director and set and costume designer during the production.</p> <p>I analyze my own skills and success as the responsible aesthetic person in practise work.</p>	
Material (e.g. audio / video tape, photographs, slides, paintings, statues...) Literature, photographs, drawings	
Key words Theatre, set design, costume design	
Filing	

Tampere Polytechnic, Art and Media

Other information

Sisällys

Johdanto	1
1 Tallipihan peikot	2
1.1 Tarina	3
1.2 Repputeatteri	4
2 Lavastus	4
2.1 Tila	5
2.2 Tila antaa ja ottaa	8
2.3 Säkkikangas-lavastus	9
2.4 Hylätyt lavastussuunnitelmat	12
2.5 Kyltti	13
3 Puvustus	14
3.1 Ideoiden kehittyminen henkilöahmoista piirroksiksi	14
3.2 Puvustuksen punainen viiva	16
3.3 Mistä ne kaikki löytyivät?	19
3.4 Työhuoneena koti	20
4 Henkilöhahmot	20
4.1 Peikkoneitien puvut	20
4.2 Alma	22
4.3 Osku	24

4.4 Tiina-muori.....	24
4.5 Hännät.....	25
4.6 Kengät	26
5 Juliste.....	27
5.1 Julisteen 1. versio	28
5.2 Julisteen 2. versio	29
6 Esitykset	29
7 Pohdinnat	31
Lähteet.....	34
Liitteet	35

Johdanto

Olin työharjoittelussa lavastajana ja puvustajana Pirkanmaalla toimivan Repputeatterin ”Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen” - lastennäytelmässä syksyllä 2005.

Tehtävänäni oli näytelmän visuaalisen ilmeen eli lavastuksen, puvustuksen, julisteen ja käsiohjelman suunnittelu ja toteutus.

Tämän visuaalisen kokonaisuuden toteutus on opinnäytteeni käytännön projekti eli mediateko. Tutkintotyö kuvaa työni vaiheita suunnittelusta toteutukseen sekä teorian että käytännön tasolla.

Valotan työssäni pukusuunnittelijan ja lavastajan työn eri puolia teatterin ammattilaisten esittämällä ajatuksilla. Kuvailen millaisista elementeistä visuaaliset ratkaisut syntyivät. Kerron tekijöistä, jotka vaikuttivat lopputulokseen.

Pohdin millaista vuorovaikutusta ohjaajan, lavastajan ja pukusuunnittelijan välillä tarvitaan produktion valmistamisessa.

Kuvailevan osuuden lisäksi analysoin omia kykyjäni ja onnistumistani taiteellisen vastuun kantajana.

1 Tallipihan peikot

Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen -näytelmän on kirjoittanut ohjaaja Sirkku Veilahti. Näytelmä on yksiosainen lastennäytelmä, jolla on juuret juuri esityspaikkansa Tallipihan maisemissa.

1.1 Tarina

Tallipihalla joulu lähestyy ja Peikkolassa on kova tohina käynnissä. Joulukiireet kuitenkin keskeytyvät, kun ilmenee, että tallin paras hevonen, Prinsu, on yllättäen kadonnut. Prinsu on korvaamaton tallin askareissa ja tärkeä kaikille tallipihalaisille, niin peikoille kuin ihmisillekin.

Tästäpä Peikkolan asukit **Alma (piikapeikko)**, **Tiina-peikkomuori**, **Osku (peikkorenki)** ja **peikkoneidit Maisa ja Meeri** huolestuvat ja ryhtyvät heti ottamaan selvää, minne **Prinsu** on kadonnut. Selviää, että itse Tulihera on ryöstänyt pollen. Osku saa oivan ajatuksen, miten Prinsu pelastetaan, kun Tiina-muori muistaa tallinperukoilla olevan vanhan kirstun täynnä kultarahoja. Niillä urheat peikot houkuttelevat Tuliheran järven jäälle ja saavat Prinsun takaisin.

Tarinassa on opetus, jossa ns. vihollinenkin armahdetaan, kun tulihera putoaa jäihin ja Osku nostaa hänet, ja sitten tulihera pyytää anteeksi tekemiään kolttosia. Jännitys on huipussaan, kun peikkoneidit seuraavat, miten Oskun käy todistaessa sankaripeikkouttaan.

Tarina on tyyliiltään rakennettu puoliksi tarinan, puoliksi hahmojen varaan. Peikkojen hassuttelut ovat lasten huumorintajua kutkuttavia, mutta seassa on monia aikuistakin naurattavaa piilopalaa.

Peikot halutaan tässä näytelmässä nähdä hyvinä, auttavaisina ja suojelevina olentoina. Tätä ilmentää Oskun roolin kaksijakoisuus. Osku on nimittäin puoliksi ihminen, puoliksi peikko. Tiina-muori on hänen äitinsä, mitä muut eivät saa tietää ennen kuin näytelmän lopussa. Oskun hahmon kaksijakoisuus näkyy puvustuksessa.

Tarinan historia-puoli on osin totta, osin tarua. Finlaysonin palatsin tallipihalla kerrottiin ennen muinoin asuneen peikkoja. Tulihera on myös todellinen hahmo, joka oli palatsin tiukka isäntä ja jota kaikki pelkäsivät. Prinsu-hevonen asusti ihan oikeasti Tallipihalla.

1.2 Repputeatteri

Teatteriyhdistys Kangastus ja kolme kamelia on vuonna 2002 perustettu puoliammattilaisteatteri, jonka sisäinen työryhmä Repputeatteri tekee 1-3 produktiota vuodessa. Viimeisimmät produktiot ovat olleet lastennäytelmiä.

Ohjaajana ja käsikirjoittajana on toiminut Sirkku Veilahti ja työryhmä on ollut aktiivisesti mukana näytelmien toteutuksessa. Ks. Liite 1, s.34.

Repputeatteri pyrkii esittämään omannäköistään teatteria, joka poikkeaa edes vähän suuresta valtavirrasta. Vähän mutta hyvää – less is more.

2 Lavastus

Lavastukseen liittyviä käsitteitä esitellään seuraavilla tavoilla:

LAVASTAJA

esityksen visuaalisen kokonaisuuden ja toiminnallisten puitteiden pääsuunnittelija. Osallistuu esitystyylin ja –muodon määrittämiseen. Antaa ohjeet suunnitelmien tekniseen toteutukseen ja valvoo lavastuksen valmistumisen ensi-iltaan saakka.

LAVASTE

lavastuksen osa, lavastuskappale, esim. kulissi

LAVASTUS

näytelmän henkeä ja tulkintaa ilmentävä näyttämön visuaalinen tila- ja aikaratkaisu

SKENOGRAFIA

lavastuksen, pukujen, naamioinnin ja valaistuksen luoma visuaalinen kokonaisuus. (Reitala 1986, 89)

2.1 Tila

Tallipihan kylmäkellari sijaitsee Kuninkaankatu 4:ssä Näsinkallion tuntumassa. Ks. kuva 1, (s. 8). Tallipiha on Museoviraston suojelema kohde.

Kellari on ollut Finlaysonin palatsin käytössä kylmäkellarina ja myöhemmin varastotilana Finlaysonin työläisille. Historiallisesti Tallipiha on ollut Finlaysonin puuvillatehtaan patruunan Wilhelm von Nottbeckin asuinpalatsin yhteyteen kuulunut talouspiha.

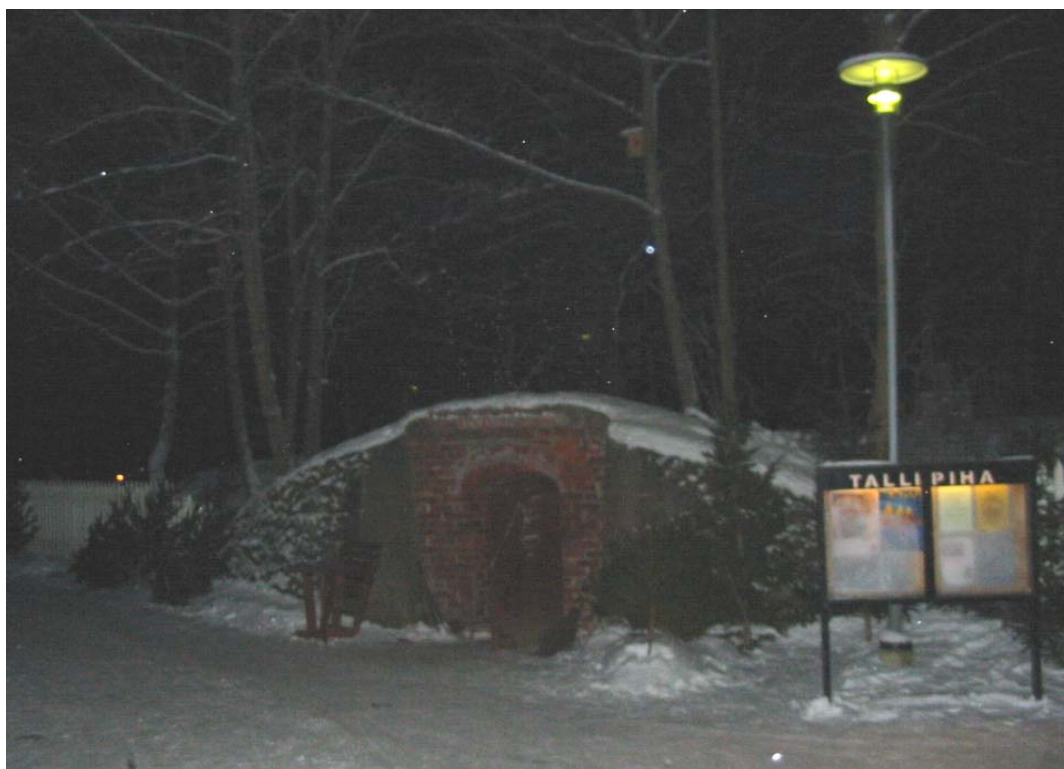
Tallipiha oli nupukivillä päällystetty ja rakennukset maalattuina voimakkain värein, jotka korostivat puuleikkauksien muotoja.

Tallipihassa sijaitsivat von Nottbeckin vaunu- ja ratsuhevosten talli, vaunuvaja, tallimestarin ja tallimiehen talot sekä Kuninkaankadun puolella vahdin ja kuskin talot.

Niiden lisäksi alueella oli 1800-luvulla myös suuri kanala. Muistitiedon mukaan palatsin asukkaiden tarpeita varten pidettiin muutamaa lehmää, ja todennäköisesti niidenkin karjasuoja on sijainnut Tallipihassa.

Nottbeckien ajan jälkeen 1900-luvulla alueella asui Finlaysonin henkilökuntaa ja tallissa oli tehtaan työhevosiä. Keskellä aluetta sijaisi hevosten jaloittelutarha. Finlaysonin entiseen tehdasalueeseen kuuluva Tallipiha on rakennettu 1800-luvulla ratsuhevosten ja vaunujen toimipaikaksi. Nyt Tallipiha toimii koko perheen retkikohteena ja tapahtumapaikkana ympäri vuoden.

Tallipihan alue toimii ympärivuotisena tapahtumapaikkana ja se on suosittu retkikohde koko perheelle. Tallipihasta löytyy mm. käsityöläis-, lasten ja vanhan tavaran toritoimintaa kesäaikana. Lisäksi pihalla järjestetään erilaisia näyttelyitä. Talviaikaan järjestetään kaupunkilaisille suunnattuja tapahtumia, joita usein myös juhla- ja merkkipäivinä. Syksyisin ja keväisin Tallipiha on suosittu kohde koululaisille ja muille ryhmille.

Kuva 1. Tallipihan kylmäkellari lumisen kummun alla.

Kuva 2. Kylmäkellarin ovi houkutti sisään.

Tilaan tullaan sisään ovesta (ks kuva 2, s. 8.), joka johtaa alas kellariin portaita.

Sisällä kellarissa mitat ovat: pituus 10,4 m, leveys 5 m. Kellari on katosta kaaren mallinen. Huonekorkeus on seinän kohdalta: lattiasta kattoon 1,86 m ja keskeltä korkeimmasta kohdasta, lattiasta kattoon 2,9 m.

Tilan lattia on maata: hiekkaa ja soraa. Seinät ovat upeita isoja kiviä, jotka ovat maalattu joskus valkeiksi. Katto on punatiiltä, alkuperäisessä muodossaan.

Tilassa ei ole lämmitystä, mikä vaikutti harjoituksiin ja lavasteiden ym. rakentamiseen ja ehostamiseen.

2.2 Tila antaa ja ottaa

Ensi kerralla kellarissa käydessäni olin ihastuksissani tilan tunnelmasta ja salamyhkäisestä kauneudesta. Tilan hyviä puolia olivat juuri sen omaperäisyys ja jännittävyys, joka samalla vaikutti lavastuksen suunnitteluun.

”Teksti, tila ja kuva ovat lavastajan ensimmäiset kolme luovaa askelmaa ja tärkeimmät lähtökohdat suunnittelulle. Tämä on prosessi, joka tapahtuu toisaalta yhteistyössä kaikkien konkreettisten näkökulmien kanssa, jotka rajaavat mielikuvien laajaa mahdollisuutta kohti lavastusta.” (Hirvikoski 2005, 103)

Oli heti selvää, ettei tätä tilaa lähdettäisi muuttamaan tai ehostamaan mitenkään, vaan tarkoitus oli tehdä hyvin niukkoja lavastuksellisia ratkaisuja, vain sellaisia, joita näytelmän tarina itsessään vaati.

Tämä oli ongelmallista, koska lapsille suunnattu peikkonäytelmä ajatuksena sai minussa aikaan visuaalisesti luolamaisen vision, jossa välttämättä tulee mieleen Rölliaiheiset peikkomaisuudet. Tässä piti riisua kaikki minimiin ja kunnioittaa itse tilaa.

”Teatteriesitys, näytelmä esitetään / tapahtuu aina jossain tilassa. Lavastajan taiteellisena työtehtävänä on luoda suunnittelemalla siihen näytelmätekstin synnyttämä ohjauksellinen, tilallinen maailma. Teatteriesityksen lavastus / visuaalinen maailma on myös katsojalle tilallinen kokemus. Katsojan minä ruumiillistuu osaksi teatteriesityksen tilaa ja tilankäytöllistä, esteettistä ja draamallista maailmaa ja aikaa. katsoja kohtaa lavastajan luoman ohjaustulkinnallisen tilan, ja lavastajan on kyettävä kohtaamaan tyhjä teatteritila – aina uudelleen, neitseellisesti kulloisenkin näytelmätekstin vaatimalla tavalla.” (Hirvikoski 2005, 91)

Jotaarkka Pennanen samasta asiasta ajatteli näin:

”Suurimmassa osassa tapauksia minulle syntyy paitsi näkemys tekstiin ja sen problematiikkaan myöskin jonkinlaisia visuaalisia kuvia. Hyvin harvoin syntyy aivan valmis kuva, ja silloinkin oikeastaan mieluummin kiellän sen ja tutkin, miksi tällainen on syntynyt.” (Reitala 1986, 34)

Peikkonäytelmässä röllimäisyys ja Tallipiha eivät sopineet yhteen, eikä missään tapauksessa ollut tarkoituskaan kopioida mitään. Mietin niitä piirteitä, jotka yhdistin peikkoihin yleensä ja tein siksi päätöksen, että puvut ovat tässä näytelmässä se ” juttu”.

Näytelmän kannalta oli ratkaisevaa vain yksi uloskäynti, joka määrittäisi paljolti näyttämölle tuloa ja sieltä lähtöä. Tähän toivottiinkin jonkinlaista ratkaisua lavastajalta.

Tilassa päätimme katsomon paikan olevan ovelta tullessa oikealla ja näyttämön vasemmalla. Näyttämön ala oli täten noin 5mx5metriä. Tilaan tehtäviä muutoksia ei ollut paljoa, muutamia koukkuja ja nauvoja irrotin seinistä, maalasin portaikkoon turvallisuuden takia rajat ja kiinnitin hätäuloskäyntikyltit oviin.

Katsomo rakennettiin lavoista, joilla penkit saattoivat hyvin olla.

Peikkolan avoin ovi sai paljon uteliaita ohikulkijoita kiinnostumaan tilasta, ja kaikki ihmiset olivat erityisen ihastuksissaan paikasta. Ks. kuva 2, (s. 8).

Peikkonäytelmä olisi ollut hyvin erinäköinen, jos se olisi tehty tavalliselle sisänäyttämölle. Silti paikan erikoisuus ja Tallipihan idyllinen miljöö tukivat hienosti tätä ajatusta tehdä lapsille teatteria keskellä kaupungin sykettä.

2.3 Säkkikangas-lavastus

”Ihmisen toiminnassa jännittävin ja pysyvästi oudoin kohta on, kun olemattomuudesta astuu esiin olevaa. Ensin ei ole mitään ja sitten onkin jo jotakin, joka on olemassa, jotakin joka astuu tähän samaan olemiseen kuin kaikki muukin. Vaikka mikään ei synny täysin

tyhjästä, merkityksellinen kuitenkin tapahtuu ikään kuin ylittäen alkuehtonsa ja asettuen uudeksi aluksi.” (Varto 2001, 49)

Repputeatterin varastossa oli metritolkulla säkkikangasta, jota päätin käyttää tässä lavastuksessa vallitsevana elementtinä. Kankaan väri, rosoinen pinta ja hyvin valoa läpäisevä struktuuri sopivat näytelmän ja tilan teemaan täydellisesti. Kankaan olemus ei vienyt tilalta sen omaa hehkua vaan lisäsi sitä (ks. kuva 3, s.11). Tilan kattoon porasin koukut, joihin ripustin vahvaa rautalankaa ja niihin neljä säkkikangasverhoa, jotka ulottuivat lattiasta kattoon.

Kuva 3. Säkkikankaan olemus istui salaperäisen kellarin tunnelmaan täydellisesti.

Suunnittelin, että kankaat ommeltaisiin katon kaaren muotoon sopiviksi, kunnes keksin siihen ratkaisuksi pyykkipojat. Hieman väriä näyttämökuva kaipasi. Siihen olivat ratkaisuna turkoosit pyykkipojat verhojen pitiminä Ks. kuva 4, (s.12). Kivenlohkareet lattialla toimivat painoina, jotka pitivät verhot suorassa. Jokaisen verhon eteen asettelin kotipuistosta löytämiäni isoja käpyjä.

Kuva 4. Turkoosit pyykkipojat toivat värillään kontrastia luonnonsävyihin

Näyttämölle hankittu rekvisiitta oli osin työryhmän ja omia kirpputorilöydöksiä. Puinen arkku ja maalausteline löytyi ohjaajalta. Ratsastusrekvisiittaa sain lainaksi Tallipihan varastosta. Seinät jätin tahallisesti tyhjiksi. Ks. kuva 5, (s.13).

Tässä kohtaa oli hienoa olla tekemässä harrastajateatterin kanssa, koska tällöin koko ryhmä on tekemässä näytelmää.. Aluksi tuo seikka ärsytti, koska olisin halunnut pitää täyden vallan päättää kaikesta, mikä vaikuttaa visuaaliseen ilmeeseen. Ajan- ja rahanpuutteen takia ymmärsin kuitenkin olevan viisainta antaa kaikkien halukkaiden ryhmäläisten osallistua rekvisiitan ym. hankintaan. Ja toisaalta kaikkien osallistuminen kaikkeen kuuluu harrastajateatterin / puoliammattilaisteatterin henkeen.

Kuva 5. Näyttämö edestä. Puinen avattava arkku sai pintaansa

vihreän silauksen ja Tiina-muorin maalausteline turkoosin värin.

2.4 Hylätyt lavastussuunnitelmat

Peikkolan lavastukseen vaikutti jo aiemmin mainitut seikat, eli tilan oman tunnelman hienous. Kylmäkellari oli jo itsessään niin kaunis ja erikoinen ettei sitä pitänyt alkaa muuttamaan miksikään toiseksi tilaksi. Siksi monet suunnitelmat kariutuivat jo alussaan. Esittelen tässä kuitenkin kaksi suunnitelmaa, jotka siis hylättiin kaikkien yhteisestä tahdosta.

Suunnitelma 1

Peikkoluola, josta näkyvillä edusta ja sisäänkäyntionkalo. Rakennettaisiin kokonaan paikanpäällä. Näyttäisi kiveltä ja metsän kalliolta, jonka keskellä kumpare. Muotoillusta styroxista ja puusta. Maalattaisiin melkein aidon väriseksi. Seinämä kooltaan 3m leveys x kaartuen katon mittainen. Sisältäisi oikeita oksia, jännittävän kiemuraisia. Kallioseinämään olisi kiinnitetty paljon sammalta, jäkälää ja kaikkea mitä ikinä voi kuvitella sopivan teemaan: ruosteisia peltipurkkeja, vanhoja työkaluja, koukkuja, mielenkiintoisia patinoituja metsähenkisiä/omituisia ruosteisia esineitä. Onkalon sisäänkäyntiä voisi käyttää, mutta sisään ei näkyisi selvästi. Tästä saisi kahden tilan tunnun ja toisen poistumistien. Suunnitelma hylättiin osittain ajan puutteen, osittain sen toteutuksen vaikeuden takia.

Suunnitelma 2

Rakennettaisiin täysin paikanpäällä. Vanhaa lautaa ja tukkeja tms. koottaisiin ikään kuin seinäksi. Kenties maalattaisiin syksyn väreillä: harmaat, tiili, murretut ruskeat, savi, metallin sininen, okra, vanha likainen roosa, sinappi tai sitten jätettäisiin laudat luonnollisen värisiksi, jos olisivat tarpeeksi ajan patinoimia. Osa laudoista harmaitten likaisten verkkojen peitossa. Valmiin takaa tuettavan seinän laudat olisivat erimittaisia ja niihin sahattaisiin kaksi erimallista suorakulmaista kurkistusreikää. Kokonaisuus olisi epäsymmetriassa tilan kaarenmallisen katon kanssa ja toisi takavalon kanssa hienoja varjoja. Ns. taiteellisempi vaihtoehto, ei ehkä sopiva lastenteatteriin. Työläs ja hankala toteuttaa kellarin olosuhteissa.

2.5 Kyltti

Kylmäkellarin ulko-ovelle tarvittiin vielä kyltti, mikä kertoisi mistä paikasta on kyse. Ks. kuva 7 (s.15) ja kuva 2, (s.8). Suunnittelin kyltin kotona apunani oviaukon mitat. ”Peikkola” - kyltin kahdeksan kirjainta piti mahtua tietylle leveydelle ja korkeudelle. Hain metsästä pudonneita oksia, jotka katkoin oikean mittaisiksi. Askartelin oksat narulla kirjaimiksi. Koulun puutyöpajalla naulasin ne kiinni lankkuun, joka löytyi puujäteastiasta. Kellarissa maalasin kirjaimet punaiseksi. Kiinnitin koukut lankkuun. Ripustin valmiin kyltin oven yläpuolelle paksulla rautalangalla, jonka kiinnityspainoina olivat kummun päälle tuomani painavat kivet.

Kuva 7. Oksista tehty kyltti kylmäkellarin oven yllä.

3 Puvustus

Puvustuksen maailmassa käytetään seuraavanlaisia käsitteitä:

" PUKUSUUNNITTELIJA"

"Suunnittelee esityksen kokonaistulkintaa silmälläpitäen roolihenkilöiden puvustuksen, näyttämöhahmon. Välittää taiteelliset ideat toteuttavalle henkilökunnalle ja valvoo pukujen valmistusprosessin ensi-iltaan saakka." (Reitala 1986, 89)

"Pukusuunnittelija etsii, valitsee ja keksii ne asut, jotka syventävät, laajentavat tai tarkentavat roolihenkilön olemusta, lähettävät viestejä kutkuttamaan katsojan tajuntaa, tekemään pyörteitä miellelyhtymien virtaan. Esiintymispuku tukee esiintyjän työtä, vahvistaa viestiä, auttaa ja täydentää olipa rooli sitten satunäytelmän peikon tai uutistenlukijan." (Autio 2000, 21)

3.1 Ideoiden kehittyminen henkilöhahmoista piirroksiksi

Näytelmän viisi näyttelijää tarvitsivat siis peikkomaisuuttaan tukevat rooliasut. Käsikirjoitusta purkaessani huomasin, ettei siinä ollut mitään viitteitä puvustukseen, joten sain vapaat kädet. En käyttänyt mitään varsinaista esimerkkiä hahmojen karakteriä rakentaessani, vaan visio siitä millaisia peikot olisivat rakentui harjoituksia seuraamalla ja monien piirrosten mukana pikkuhiljaa. Ideat kehittyivät siis teatterin tekijöiden, koko työryhmän toimesta. Näyttelijöiden luomat henkilöhahmot antoivat minulle ideoita, jotka muunsin piirroksiksi /piirsin kuviksi.

Liisi Tandefelt osuu asian ytimeen:

"Mitä sitten on teatteripuvustus? Sillä on suhde kahteen asiaan. Sillä on suhde näyttelijään ja sillä on suhde lavastukseen. Kun puhutaan suhteesta näyttelijään, sanon aina, että ei pitäisi puhua näyttämöpuvusta tai teatteripuvusta vaan pitäisi puhua näyttämöhahmosta.

Meidän työmme luo kokonaisuuksia ja niihin kuuluu todella näyttelijä kiireestä kantapäähän; kaikki se, mikä on näkyvissä ja osin sekin mikä on vaatteiden alla." (--)

"Kaikkein läheisimpään kosketukseen pukusuunnittelija joutuu näyttelijäntyön kanssa; näyttelijä on ikään kuin se läheisin työnantaja. Näyttämöpuku on näyttelijän "toinen iho"...Työ näyttelijän kanssa on pukusuunnittelijalle oikeastaan kaikkein ongelmallisinta ja henkisesti rasittavinta. Siinä kysytään sekä kykyä tehdä kompromisseja että voimia pitää kiinni omista näkemyksistään. (Reitala 1986, 42)

Pukuja suunnitellessani palaveerasin niin näyttelijöiden ja ohjaajankin kanssa. Ryhmätyö oli mieluisaa ja välillä hyvin henkisesti raskasta juuri Liisi Tandefeltinkin yllä kertomista syistä. Kysyin ehkä liian usein muiden mielipidettä, vaikka olisin voinut tehdä itsenäisiä päätöksiä ja toimia niiden mukaan.

Toisaalta harrastajateatteri- tyyppisessä työskentelyssä yhteistyöllä saadut ideat, tehdyt suunnitelmat ja päätökset ovat työprosessissa rikastuttavia kokemuksia. Ne antavat työlle sitä kaivattua sosiaalisuutta, mitä yksin pukuja ommellessa monesti kaipaa. Vastuu visuaalisesta kokonaisuudesta on kuitenkin vain lavastajalla ja puvustajalla, kumpaa nyt ajatellaankin. Yhteistyö eri ihmisten välillä toimii kitkattomammin, kun ja jos visuaalinen kieli on työryhmän välillä sama.

Pukusuunnittelija Liisi Tandefelt kirjoittaa aiheesta näin:

”Pukusuunnittelijan työ on ohjaajan ja näyttelijän työn apuväline lavastajan työn jatke. Näin minä koen ilman pienintäkään nöyristelyn tunnetta. Monessa tapauksessa sen voi hyvällä syyllä asettaa skenografiassa arvojärjestyksessä lavastajan työn rinnalle ja joissakin tapauksissa ihan hivenen sen edellekin, mutta ei koskaan näiden kaikkien edelle, siis ohjaajan ja näyttelijän työn edelle. Se ei ole mikään itseisarvo sinänsä teatterityön keskellä.” (Reitala 1986, 42)

Ohjaajan kanssa käymäni palaverit peikkonäytelmän puvustuksesta etenivät mallikkaasti, koska omat ideani näytelmän visuaalisesta maailmasta vastasivat paljon ohjaajan näkemystä. Ks. kuva 10 (s. 23).

Jotaarkka Pennanen mietiskeli näin:

”Keskeistä koko teatteriesitykselle on, että on olemassa perustava näkemys, johon esitys – näyttelijöiden, lavastajien, pukusuunnittelijoiden ja ohjaajan, kaikkien teatteriesityksen tekijöiden työ – voi rakentua ja joka määrää työn suunnan. Useimmiten näkemyksestä vastaa esityksen ohjaaja, joissakin teattereissa tietty ryhmä.” (Reitala 1986, 34)

3.2 Puvustuksen punainen viiva

Halusin nähdä peikot lasten silmin, ja mietin mikä lapsia miellyttää katsella. Tässä tein päätöksen, ettei tässä ole tyylinä iloiset kirkkaat perusvärit eikä metsän- ja luonnonvärit. Halusin tehdä omannäköisen kokonaisuuden, joka olisi koko Tallipihaan ja teemaan sopiva.

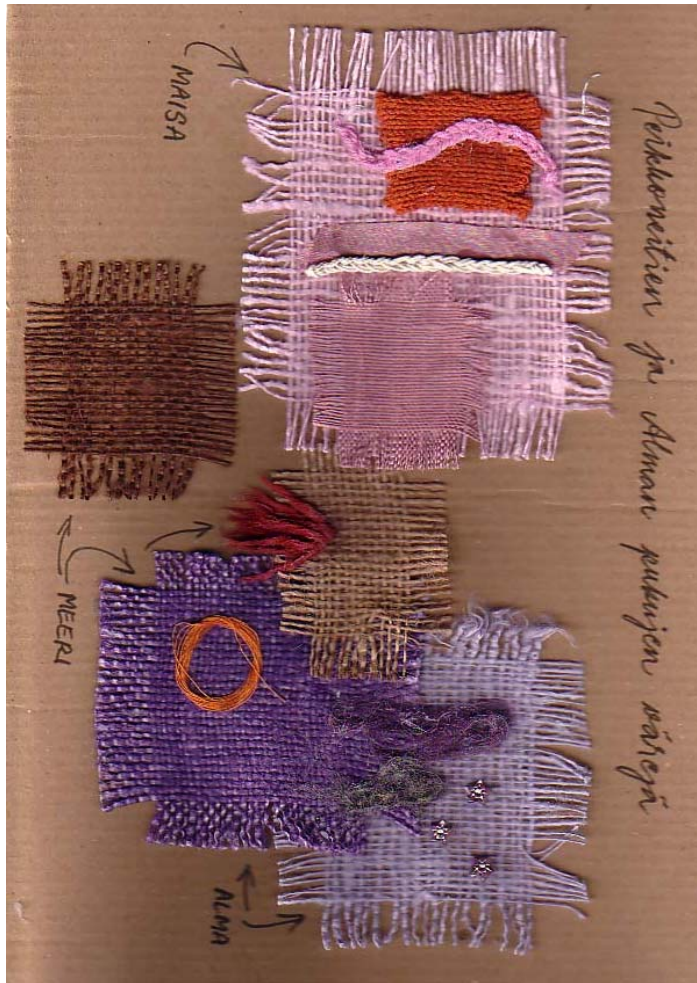
Tilan asettamat minimoinnit lavastuksen suhteen vaikuttivat siihen päätökseen, että puvut ovat lavastuksellisia elementtejä itsessään ja ikään kuin lavasteita peikkojen päällä.

Pukusuunnittelija Liisi Tandefelt kertoo artikkelissaan näin:

”Suhteessa lavastukseen Jotaarkka Pennanenkin mainitsi, että lavastukset tehdään tarkoituksellisesti ”köyhiksi”, siis paljain, jolloin puvustus on se elementti, joka täydentää ja vaatii ne. Lasketaan hyvin vahvasti puvustuksen ja lavastuksen väliselle yhteistyölle.” (Reitala 1986, 43)

Tämä oli tämän näytelmän ”punainen viiva”; puvut olivat lavasteita. Kunkin peikon asu oli tarkkaan harkittu ja värimaailmaltaan jokaisen hahmon oma.

Säkkikankaan tallipihamainen olemus oli itsessään kaunis ja harmoninen, mutta vaati piristystä ja rosoisuutta rinnalleen. Tämän lisän antoi pukujen värit, kangaspalojen käsittely hapsutetuiksi ja valittujen materiaalien risainen olemus. Peikkojen hännän materiaaliksi kelpasi loistavasti vanha likainen köysi ja hännäntupsut tein erilaisista villalangoista. Purin jokaisen hahmon paperilla elementeiksi ja väreiksi ja yhdistin värit myös sielunmaailmaltaan jokaisen persoonaan sopiviksi. Ks.kuvat 8,(s.20) ja 9,(s.21).

Kuva 8. Värikollaasi peikkoneitien väreistä

Halusin näyttämökuvan olevan yhtenäinen, mutta taiteellisesti mielenkiintoinen puvustuksen kanssa. En myöskään halunnut lasten jäävän ihmettelemään liikaa asuja, ettei juoni jäisi taustalle.

Puvustuksen asiasanoja olivat söpöys, aitous, hiven rustiikkisuutta, yksityiskohdat, värit, resuisuus, tilkut.

Kuva 9. Värikollaasi Tiina-muorin ja Oskun väreistä.

3.3 Mistä ne kaikki löytyivät?

Peikkoneitien liivimekot tein itse, Tiina-muorin taiteilija-koltun myös. Kirpputorilta löytyi kangaspaloja ja tilkkuja, joita työstin pukuihin.

Oskun vaatteet ovat pääosin UFF:sta, lakki kirpputorilta. Alman vaatteet löytyivät kirpputorilta ja mekkoa koristelin itse harmaalla ja violetilla villalangalla.

Peikkoneitien hanskat ja paidat ostin H&M:lta. Peruukit kaikille naispeikoille löytyivät Aprillista.

Rahaa puvustukseen kului noin 70 euroa.

3.4 Työhuoneena koti

Työhuoneenani toimi oma kotini, joka produktion aikana muistutti ties mitä; kangaspaikkoja, lankarullia ja hännänpäitä roikkui joka paikassa. Tästä opin, ettei kotia kannata tehdä työhuoneeksi, koska varsinkin näin perheellisenä se vie liikaa elintilaa kaikilta ja kaikilla tasoilla. Koti on koti. Tässä näytelmässä se tuntui helpoimmalta ratkaisulta - ja ainoalta. Kellarissa työskentely olisi ollut sula mahdottomuus.

4 Henkilöhahmot

4.1 Peikkoneitien puvut

Peikkoneidit Meeri ja Maisa olivat hauskat puvustettavat. Heidän roolihahmonsa olivat paljon visuaalisia mielikuvia herättäviä ja piirustukset syntyivätkin nopeasti paperille. Ohjaajalle esittelin piirrokseni, joihin hän oli suostuvainen.

Molempien neitien puku koostui säkkikangas-liivimekosta, puuvillapaidasta, putkihameesta ja säärystimistä ja tietenkin kengistä. Säkkikangas-liivimekkojen teko vei aikaa, koska kiinnitin niihin erivärisiä pellavakangaspaikkoja, jotka olin hapsuttanut. Takapuolen kohdalle tietenkin tuli häntä, joka piti tehdä. Ks. kuva 12 (s.22), 16 (s. 26).

Puvuissa oli monta yksityiskohtaa, jotka tein kaikki käsin. Halusin tehdä neideistä niin söpöjä, kuin peikot nyt vain voivat olla. Hännässä oli rusetti, ja värivalinnat olivat tyttömäisiä, vaaleanpunaista, roosaa, pinkkiä, fuksiaa, oranssia, keltaista, lilaa, violettiä ja luonnonvalkeaa. Neideillä oli myös pikkuiset olkalaukut, joista toisen tein itse ja toinen löytyi kirpputorilta. Maisan värit olivat vaaleanpunainen, roosa ja oranssi. Meerin värit olivat lila, violetti ja keltainen. Ks. Kuva 8 (s.20) ja kuva 10 (s.23).

Kuva 10. Luonnos peikkoneitien puvusta

Kuva 11. Maisa hiipii hiiren hiljaa. Huomaa hännän rusetti.

Valmiit puvut olivat hyvin erinäköisiä kuin paperille hahmotellut, koska tilan kylmyys vaati lisää vaatekerroksia. Jossakin vaiheessa myös ajatteleman villapaidat kuitenkin kävivät liian kuumiksi näyttämöllä ja piti keksiä uudet paidat.

Kuva 12. Vasemmalta Maisa ja Meeri (peikkoneidit) ja Alma

4.2 Alma

Alma on Peikkolan piika-peikko. Tomera luonne sopi hyvin näyttelijälle, ja aluksi suunnittelin hänelle perinteistä esiliina asua ja maanläheisiä värejä.

Suunnitelmat kuitenkin muuttuivat eräällä kirpputorikierroksella, kun löysin juuri sopivan kokoisen flanellikankaisen ison mekon. Mekko oli omiaan jo löytämäni villatakkiin. Ks. Kuvat 12 (s.24) ja 13 (s.25). Näyttelijältä itseltään löytyi asuun sopivat säärystimet ja aluspaita. Mekkoon neuloin villalangasta tupsuja ympäriinsä ja toin näin pukuun peikkomaisuutta. Takapuoleen kiinnitin hännän.

Alman asuun toivottiin lisää väriä. Muuten se oli lila, violetti, harmaapainotteinen. Valitsin kirkkaan oranssin saporoperuukin, johon tein ruskeita raitoja ripsivärillä ja kiinnitin lilat lettinauhat ommellen.

Kuva 13. Alma kummastelee Tiina-muorin päiväunia

4.3 Osku

Osku oli näytelmän ainoa puolipeikko. Tämä piti saada esille puvustuksenkin kautta, joten Oskulla ei ollut häntää, kuten muilla. Oskun asuksi sopivat UFF:sta löytämäni vanhat vaaleanruskeat sarkahousut, siniharmaa peltipaita, ruskea villatakki nahkasomisteilla, kirpputorin villakangaslakki, jossa oli hieman kellertävää ja vihreää. Merensiniset tumput olivat pienenä piristevärinä. Villatakin päälle Osku sai vielä resuisen turkisliivin. Ks. Kuva 14 (s.27). Osku oli näytelmän ainoa puolipeikko, jonka tein näkyväksi jättämällä hänet hännättömäksi.

4.4 Tiina-muori

Tiina-muorin hahmo oli ongelmallinen, koska aluksi näytelmässä oli peikko-vaari. Eli näyttelijä muuttui kesken projektin miehestä naiseksi. Ohjaajalta sain kuitenkin nopeasti paljon visioita antavia ohjeita Tiina-muoria varten: hajamielinen, taiteilijasieluin, lupsakka humanisti. Hänen pukunsa valmistui muutaman hahmotelman perusteella, joita helpotti tietous, ettei puvun tarvitse olla hienosti ommeltu, vaan epäsäännöllinen ja ”riekalemäinen”.

Ompelin puvun yhteensä seitsemästä eri kankaasta, jotka löytyivät omista varastoista. Kankaissa oli mm. kahta eri verhokangasta, villasukan kaistaleita, mummon vanha skottiruudullinen hame ratkottuna ja paria eri pöytäliinaa jne. Olin päättänyt värimaailmaksi meren värit: turkoosin, sinisen, vihreän ja kellertävät vihreät ja ruskeat. Ks. Kuva 9 (s.21). Näiden värien avulla valitsin kankaat ja sommittelin, leikkasin ja ompelin ne hihattomaksi mekoksi. Selkäpuolelle kiinnitin vielä suuritupsuisen hännän.

Paidaksi valitsin tummanruskean käsinkudotun villapaidan. Kaulaan löytyi juuri oikeanvärinen huivinriekale. Kirkkaanturkoosit säärystimet olivat näyttelijän omasta kaapista. Ks.kuva 14,(s.27)ja kuva 16 (s.30). Outi heiskasmainen lopputulos oli hieno ja sopi hahmolle hyvin. Mekon omituinen malli toi näytelmän koomisimman peikkohahmon rooliin lisäpontta.

Kuva 14. Osku ja Tiina-muori

4.5 Hännät

Peikkojen hännän materiaaliksi kelpasi loistavasti vanha likainen köysi. Sitä löysin roskiksesta metritolkulla. Häntiä piti tehdä yhteensä neljä erilaista, kaikille muille paitsi Oskulle, joka oli puolipeikko.

Häntä piti leikata kunkin näyttelijän mittaiseksi ja pukuihin sopiviksi. Leikkasin köyden ja kiinnitin köyteen hännäntupsut, jotka olin tehnyt erilaisista villalangoista. Valitsin hännäntupsun värin kunkin hahmon värimaailmaan sopivaksi. Peikkoneitien häntiin ompelin lisäksi kimaltavia tähtiä ja silkkinauharusetit. Ks. kuva 11, (s.23).

4.6 Kengät

Jokaiselle näyttelijälle piti tehdä kengät. Olin saanut idean huopikkaista, koska ne olisivat helpot työstää ja mukavat ja lämpimät Peikkolan olosuhteisiin. Kaikki Tampereen kirpputorit kierrettyäni havaitsin, ettei huopatossuja löytyisi kuin kenkäkaupasta kalliilla hinnalla. Oskulle ohjaaja löysi itse tavalliset kuluneet miesten mustat nahkakengät. Täytyi siis keksiä jotakin muuta.

Onneksi penkomisviettini pääsi valloilleen ja löysin erinäisistä paikoista vanhoja käyttökelvottomia kenkiä. Sovitutin ne näyttelijöillä ja aloitin päällystystyön. Värjäsin pari kiloa harsokangasta tumman siniharmaaksi, ja revin kankaan kaistaleiksi. Värjäystulos ei ollut tasainen, eli loppukankaat olivat haaleampia kuin ensimmäiset, joten ne saattoi käyttää eri peikoille. Värjätyllä harsolla ja askarteluvanulla päällystin kengät hassunmuotoisiksi. Ensin käytin kuumaliimaa ja niittipyssyä, mutta kävi ilmi ettei se kestänyt Peikkolan kosteutta ja turvauduin uskolliseen Erikeeperiin. Muutamiin kenkiin neuloin vielä hapsuja. Kengistä tuli hauskanäköiset ja ne toivat lisää koomisia piirteitä. Kestävyys osoittautui huonommaksi ominaisuudeksi. Niitä piti täten korjailta esitysten välissä.

Kuva 15. Tallipihan peikot hassuttelevat kellarissa.

Kuva 16. Peikkoneidit halaavat Tiina-muoria

5 Juliste

Julisteen suunnitteluun vaikuttivat paljon Tallipiha. Halusin sen kuvastavan tallipihamaista tyylikkyyttä, sen kauniita vanhoja rakennuksia ja henkeä, yhdistettynä näytelmässä paljon muuten käytettyyn säkkikankaaseen. Halusin julisteeseen jotakin käsintehtyä tunnelmaa, jotakin minkä näkee tehdyn käsin piirtämällä, ei koneella.

Molemmat versiot ovat ihan hyviä, mutta tässä taisin tehdä virheen, että kuuntelin liikaa muita: Versio 1 oli mielestäni valmis levitykseen, kunnes eräs ryhmän näyttelijä halusi siihen lisää väriä. Niinpä päädyin tekemään toista versiota, joka poikkesi omasta mielestäni täysin siitä mitä alun perin olin halunnut. Tässä en voi kuin katua, etten pitänyt ammattilypeyttäni ja sanonut: ”Tämä on nyt valmis. Piste.”

5.1 Julisteen 1. versio

Nykyisin julisteet ovat kaikki jotenkin liian koneella tehdyn näköisiä. Peikkonäytelmä on lastennäytelmä ja halusin julisteen olevan selkeä jo siitäkin syystä.

Valitsin värit, joita halusin käyttää. Kokeilin öljypastelleilla erilaisia väriyhdistelmiä, joista valitsin tumman vihreän, violetin, purppuran, okran ja tumman sinisin. Teema oli mielessäni syksyinen ja perinteinen - helposti lähestyttävä. Käsintehtyn vaikutelman toin piirtämällä ornamenttimaista kiemuraa aiemmin mainituilla väreillä luonnonvalkealle paperille, jonka skannasin. Otsikon kirjoitin itse kaunokirjoituksella ja päätin ”Peikot” - sanan peikon hännän tupsuun. Skannasin nämä ja säkkikangaspalan.

Yhdistelin näitä elementtejä Photoshopissa ja lisäsin tekstit. Ks. kuva 17, (s.30).

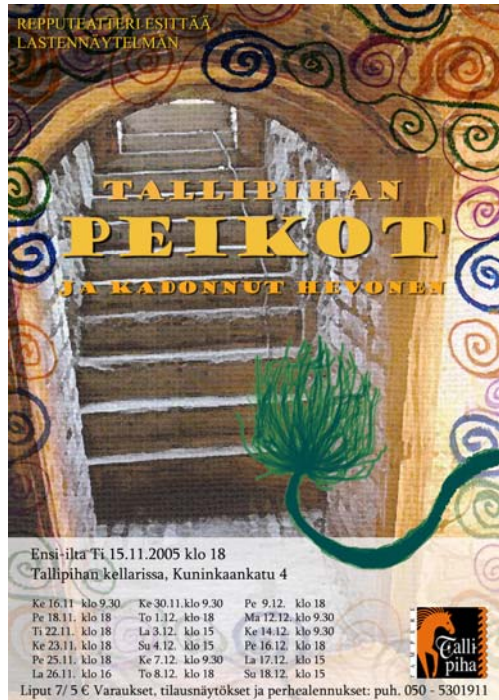
Tein myös flyerit ja käsiohjelmat julisteen pohjan avulla.

Kuva 17. Näytelmän juliste, versio 1.

5.2 Julisteen 2. versio

Toisen julisteen pohjana oli valokuva kellarin portaista. Ornamentit säilytin reunoilla ja tein erilaisia väri vaihtoehtoja. Photoshopissa lisäsin myös efektiksi säkkikankaan ja piirsin hännän. Ks. kuva 18 (s.31).

Kuva 18. Näytelmän juliste, versio 2.

6 Esitykset

Esityksiä oli yhteensä 21. Ensi-illassa katsojia oli vähän, mutta jo seuraavan aamun esitys oli täpötäynnä, kuten muutkin aamunäytökset. Katsojamäärä oli yhteensä noin 600. Katsojat koostuivat 3-10-vuotiaista lapsista ja heidän vanhemmistaan. Koululais-, esikoulu- ja päiväkotiryhmät saivat piristystä peikkojen seikkailuista marraskuun loskaan. He lähtivät hymy huulillaan jatkamaan arkista aherrustaan. Palaute pikkukatsojilta oli hurjan positiivista.

Esityksien aikana oma läsnäoloni ei ollut tarpeellista, joten tehtäväni oli vain korjailla pukuja ja kenkiä esitysten välissä. Suuri ilo oli kuulla lapsista, jotka olivat saaneet

ensimmäisen teatterielämyksen ja nauttineet siitä nauraen ja jännittäen peikkojen koettelemuksia.

Myös TV2:n lastentoimitus kiinnostui peikkoneitihahmoista ja on mahdollista, että heidät nähtäisiin joskus tv-ruudusta. Se jos mikä on minulle palautetta antava tieto jo itsessään.

Peikot häärivät Tallipihan kellarissa

Tallipihan kellarissa Repputeatteri esittää Sirkku Veilahden kirjoittamaa ja ohjaamaa lastennäytelmää *Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen*.

Esityspaikkaan laskeudutaan kivisiä portaita myöten. Katto on punatiilinen holvikaari ja seinät kiveä. Kellari on olva peikkojen kodiksi.

Veilahden kirjoittamassa tarinassa Prinsu-hevonen katoaa kummallisella tavalla juuri ennen joulua. Tallipihan ketterät ja kekseliäät peikot eivät kuitenkaan jää sormi suussa peikkolan kätköihin lymyämään, vaan alkavat tarmokkaasti etsiä tuota mainiota hummaa.

Peikkoneitejä näyttelevät **Leila Karttunen** ja **Minna Ruhala**, **Kati Koistinen** on Tiina-muori, **Sanni Pietilä** Alma-piika ja **Rami Khalifa** Osku.

Näytelmä sivuaa hieman myös Finlaysonin Palatsin historiaa. Peikot muun muassa mainitsevat pelottavan Tulliherran.

– Palatsissa on tietojen mukaan asunut helposti tullistunut herra, Sirkku Veilahti kertoo. Palatsin talleissa on ollut myös Prinsu-niminen hevonen.

Näytelmän ensi-ilta on tiistaina 15.11. kello 18. Sen jälkeen esityksiä on 18. joulukuuta asti. Näistä aamupäivällä kello 9.30 on viisi. Lisäksi kello 15 on useita esityksiä.

Kellari on varsin viltteä, vaikka lämmittimet otetaankin käyttöön.

– Kannattaa pukeutua lämpimästi, Veilahti neuvoo. Esitys kestää noin 50 minuuttia. Mainion puvustuksen kenkineen sekä lavastuksen on valmistanut **Juulia Karppinen**.

Repputeatteri on vuonna 2000 perustettu puoliammattilainen ryhmä. Aikaisempia lastennäytelmiä ovat olleet muun muassa *Punahilkka* ja *Bremenin soittoniekat*.

**Teksti ja kuva:
Hellnä Kanninen**

Minna Ruhala, Kati Koistinen, Rami Khalifa ja Leila Karttunen kellarteatterinsa ovelta.

Kuva 19. Tamperelainen kertoi peikoista näin 12.11.2005

7 Pohdinnat

Oma käsitykseni ja tietämykseni taiteellisen kokonaiskuvan vastuunkantajan roolista kasvoi paljon tämän produktion aikana. Työnkuvan moninaisuus on vaativa tehtävä ja opettavainen; toista kertaa en lähde tekemään kaikkea yksin, vaan keskittyisin yhteen tai kahteen osa-alueeseen.

Hetki itsekritiikille

Kuten sanottu olin tyytyväinen lopputulokseen muutamaa ”pikkuseikkaa” lukuunottamatta. Haluan tässä kertoa ja perustella ne:

Alman peruukin värin valitsin väärin, se oli liian kirkuvan oranssi ja muutti koko näyttämökuvan ilmettä ihan liikaa.

Peikkoneitien puvustuksessa säkkikangasmekkojen alla olleet putkihameet korostuivat heidän asussaan liikaa, niitä ei ollut tarkoitus edes käyttää, mutta kuuntelin liikaa näyttelijöitä, eikä rahaa/aikaa ollut muihin vaihtoehtoihin. Hameet olivat villaisia ja lämpimiä, siksi ne jäivät osaksi pukuja.

Lavastus olisi pitänyt tehdä toisin, osa näyttämöstä olisi pitänyt ikään kuin täyttää. Valaistus olisi pitänyt hoitaa paremmin (kukaan ei ollut sitä varsinaisesti tekemässä, eivätkä omat resurssini siihen riittäneet), tämä olisi korostanut ja tehostanut niin lavastusta kuin puvustustakin.

Julisteen 1. versio olisi ollut parempi.

Omat resurssit toimia lavastajana ja puvustajana

Ennen kuin aloin suunnitella lavastusta ja puvustusta *Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen* - näytelmään, olin jo ollut mukana monissa koulun lyhytelokuvaprojekteissa, suunnitellut Suojeluskunta- ja Lottamuseon visuaalisen suunnitelman, harjoitellut TV2:n ”Rajametsän salaisuudet” - sarjassa lavastusassistenttina ja tehnyt lavastuksen ja puvustuksen neljään näytelmään.

Taitoni olivat keskittyneet kuvausjärjestämiseen, kuvauspaikkojen hakemiseen, puvustuksen haalimiseen, lavastuksen toteuttamiseen ja tv-sarjan toteuttamiseen. Eri

aiheiden vaatimat asiat olin ns. itseoppinut, koulumme ei näitä taitoja ollut opettanut millään kurssilla tai luennolla.

Teatterin saralla kehittyneet taidot olivat osaltani varsin monipuoliset: värioppia, tyylioppia, dramaturgian opintoja ja teatterityöpajakoulutus olivat antaneet oman antinsa. Niiden pohjalta halusin lähteä toteuttamaan suurta haastetta: tehdä yksin lavastussuunnitelma, puvustussuunnitelma ja toteuttaa ne alusta loppuun yksin.

Siipien kokeilemisen haastavuus riippui suureksi osaksi koulutuksen puutteesta, ei niinkään omiin taitoihin uskomisesta. Itse olen koulun aikana harjaantunut katsomaan kaikenlaisia taideteoksia (näytelmiä, elokuvia, maalauksia, valokuvia; taidetta yleensä) erilaisin silmin ja omasta mielestäni tätä voisi kutsua jopa ammatilliseksi kasvuksi.

Harrastajateatterin työryhmässä mukana olo on antoisa kokemus. Siellä porukan yhteishenki vaikuttaa paljon kaikkeen. Itse sain kokea myös, miltä tuntuu, kun yhteistyö ei aina suju ja ryhmän sisäinen ilmapiiri on kireä. Yksi ihminen voi helposti tyytymättömyydellään ja asenteellaan vaikuttaa koko ryhmän fiilikseen.

Positiivisiakin puolia on vaikka kuinka paljon. Helpottava voimavara on, kun kuka tahansa voi etsiä ja hankkia esim. rekvisiittaa. Siinä lavastajalle vain voi helposti tulla tunne varpaille astumisesta, mutta itse en jaksanut/ehtinyt närkästyä moisesta. Lavastajan tai puvustajan itsenäisen roolin pitää voida joustaa ja antaa työryhmäläisille vapaudentunteen vaikutusvallasta, muuten se ei olisi harrastajateatteria.

Ihaninta oli tarpeiston hankkiminen, etsiminen ja valitseminen. Taiteellista tai ei, mutta koko visuaalisen kokonaiskuvan muodostaminen ja varastoiminen muistiin, samalla sitä muokaten ja työstäen on todella luovaa työtä ja vaatii ankaraa antautumista asiaan. Ilman sitä ei synny näytelmän pukuja tai mitään muutakaan.

Erilaisista elementeistä syntyvä teos on herkkää hienosäätöä yhden ihmisen mielessä, joka työstää ideoitaan alati omassa päässään. Se voi helposti kasvaa liian isoksi taakaksi, ja tällöin vaatii ammattitaitoa keskittyä prosessin eteenpäin viemiseen reaaliajassa, vaikka jokin idea ei antaisikaan ilmaa siipien alle.

Jos olisi ollut mahdollisuus toivoa ja tehdä ihan mitä vain, tässä produktiossa lopputulos olisi ollut erinäköinen, JOS: olisi ollut kunnan budjetti, oma työhuone, kunnan

työvälineet (kaikki omassa samassa paikassa), lämmin tila (jossa normaalit olosuhteet), assistentti (joka antaisi lisävoimia ja olisi auttavana kätenä).

Näillä resursseilla, joilla teimme ”Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen” näytelmän, olen lopputulokseen tyytyväinen. Se oli erittäin rankka tehdä, mutta opettavaisuus oli niin suurta luokkaa, ettei sellaista montaa kertaa elämässään tule saamaan.

Lähteet

Autio, Risto. 2000. Ennen ensi-iltaa. Teatterin tiedotuskeskus ry ja Kustannus oy teatteri.

Hirvikoski, Reija. 2005. Tahdon tiellä – lavastajan rooli ja asema. TAIDETEOLLISENKORKEAKOULUN JULKAISUSARJA A62

Kanninen, Helinä. 2005. Peikot häärivät kellarissa. Tamperelainen 12.11.2005.

Reitala, Heta (toim.). 1986. Suomalaista scenografiaa - lähtökohtia tallennukseen, tutkimukseen ja historiaan. TAIDETEOLLISEN KORKEAKOULUN JULKAISUSARJA A5.

Tallipihan kotisivut: <http://www.tampere.fi/tallipiha> (Luettu 21.3.2006)

Varto, Juha. 2001. Estetiikkaa taidekasvattajille. Tampereen Yliopistopaino Oy.

Veilahti, Sirkku. 2005. Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen.

Valokuvalähteet:

Juulia Karppanen (2005)

Liitteet

Liite 1.

Näytelmän työryhmälista

Työryhmä

Ohjaus ja käsikirjoitus: Sirkku Veilahti

Näyttelijät:

Maisa: Minna Ruhala

Meeri: Leila Karttunen

Alma: Sanni Pietilä

Tiina-muori: Kati Koistinen

Osku: Rami Khalifa

Lavastus ja puvustus : Juulia Karppanen

Liite 2.

Produktion lavastus- ja puvustusaikataulu viikoittain

Aikataulu

Aloitin työni 30.9.2005. Ensi-ilta oli 15.11. eli tähän väliin jäi 8 viikkoa aikaa. Viikot kuluivat suurin piirtein näin:

Vk 39 Tallipihalla käynti, mitat näyttelijöiltä, mitat tilasta ja tilan pohjapiirros ja valokuvaus. Aiheen kartoitus ja palaverit ohjaajan kanssa.

Vk 40 Harjoitukset, peikkoneitien ja Alman pukujen piirroksat valmiiksi. Julisteen suunnittelu. Kirpparikiertelyä. rekvisiitan hakua. kankaiden hakemista ym. materiaalien haalimista.

Vk 41 Harjoituksia, pukujen ompelua ja koristelua, sovituksia, juliste 1.versio valmis

Vk 42 Harjoituksia, peruukkien valitseminen, kirpparikiertelyä, juliste 2. ja lopullinen versio valmis levitykseen, pukujen ompelua ja koristelua. Maskin suunnittelu korvineen.

Vk 43 Harjoituksia, lavastusverhot paikoilleen, rekvisiitan ehostusta kellarissa (arkun maskaus, maalausta),rekvisiitan etsimistä, kankaiden värjäys, kenkien teko, flyerit jakoon, viimeiset puvut ommeltaviksi ja koristeltaviksi

Vk 44 Harjoituksia, Kellari valmiiksi, muorin puvun ompelu (piti olla vaari= näyttelijä vaihtui), penkkien kanto, rekvisiitan hakua, kyltin hahmottelu

Vk 45 Harjoituksia, kenkien teko ja korjaus, viimeisimmät koristeet pukuihin, kyltin oksien haku metsästä. Niiden pilkkominen, puvustuksen viime ostokset (käsineet, paidat, lisää lankaa)

Vk 46 Kenraaliharjoitus, kyltin teko oksista puutyöpajalla, kyltin asennus ja maalaus, käsiohjelmien teko, kellarin rappujen maalaus, tyynyjen päällystys, viime hetken ratkaisut = ensi-ilta

Liite 3.

Veilahti, Sirkku, 2005, Tallipihan peikot ja kadonnut hevonen - näytelmän käsikirjoitus

TALLIPIHAN PEIKOT JA KADONNUT HEVONEN

HENKILÖT:

TIINA-MUORI, PEIKKOMUORI

ALMA, PEIKKOPIIKA

OSKU – OSKARI, MAALAISSERKKUPUOLIFEIKKO

MEERI, PEIKKONEITI

MAISA, HÄNEN SISAREN SA

(TULIHERRA, PALATSIN NUORI ISÄNTÄ)

(PRINSU, TALLIN PARAS HEVONEN)

KOHTAUS 1

(Alman ääni ulkoa: raahaa sisään joulukuusta. Tiina-muori nukkuu taustalla.)

ALMA Äh, puh, ääh ja lääh! Lääh ja ääh! Hohhotihoijaa! Haa ja huu! Tämä ei kyllä ole oikean peikon peikkohommaa. Ei tod! Huhhuh!!

TIINA-MUORI Mitä meteliä sieltä kuuluu? Ihan kuin joku tekisi töitä...

ALMA Sussiunaa, olisihan se pitänyt arvata!

TIINA-MUORI Arvata!?! Niin kuin mitä?

ALMA Että joku täällä on. Ja tietysti sinä!

TIINA-MUORI Miten niin tietysti sinä?

ALMA Tarkoitin siis sinua.

TIINA-MUORI Ai minua. Niin, no, se muuttaa asian.

ALMA Nyt apuun kuin olisit jo!

TIINA-MUORI Mitä? Komenteletko sinä minua? Ikivanhoista ikivanhinta peikkomuori Tiinaa?

ALMA Älä yhtään esitä, vaan ota kiinni toisesta päästä. Heti paikalla.

TIINA-MUORI Sot sot, Almaseni. Sinähän se piika olet. Ja minä sinun emäntäsi. Vielä tuhatsata ajastaikaa.

ALMA Joo joo, mutta voisitko nyt ystävällisesti tulla nostamaan tämän paikoilleen.

TIINA-MUORI Palveluksessanne, madame! Kun noin kauniisti pyydetään. Mihinkäs se laitetaan?

ALMA Keskelle tietysti, senkin pönttö!

TIINA-MUORI Anteeksi, mutta minä olen peikko. Pee ee ii pei koo koo oo ko. Peikko.

ALMA Voi voi Tiina-muori. Se meni väärin. Se pit...(Osku tulossa, ei vielä esillä) Ei mutta, täällä haisee...nuuh...aivan kuin...

TIINA-MUORI - Just juu, niin haiseekin ihan kuin...(Osku esiin. Törmäävät. Pelästyvät.)

OSKU Voi tuhannen tulimmaista turkasta! Että minä olen pahoillani.

ALMA No kyllä sietääkin olla. Mitä sinä oikein ryntäilet ympäriinsä.

TIINA-MUORI Niin. Kuin villi varsa konsanaan!

OSKU No, tulin vain kertomaan, että talli on nyt siivottu. Viimeistä nurkkaa myöten. Puts plank!

TIINA-MUORI Wau, poikaseni wau! Nyt voimmekin alkaa odotella niitä hienoja Turun vieraita. Minä voisin oikeastaan tässä odotellessa oikaista vähän tuonne...

ALMA Eikä mitä. Peikkola on vielä lakaisematta ja kuusi koristelematta ja rieskat paistamatta ja...

TIINA-MUORI Juu juu, tehdään tehdään. Sinähän olet pahempi kuin peikkovaari ennen muinoin.

OSKU Minä voin auttaa sinua, Alma hyvä. Mistä aloitetaan?

(Laulu ja tanssi. Aiheena Peikkolan joulutouhut. Lopuksi leikkiin yhtyvät Meeri ja Maisa.)

MEERI Ätshii! Anteeksi, ätshii! Mikä minun nenääni nyt meni? Minä näet olen niin herkkä, ätshii!

MAISA Niin minäkin, ätshii, ätshii, ätshii!

TIINA-MUORI Hyvää päivää Meeri ja Maisa, arvon neidit! Mikä suo meille tämän kunnian?

MEERI Ettekö te vielä tiedä?

MAISA Niin, ettekö todella tiedä?

ALMA Mitä?! Kertokaa nyt ihmeessä! Minulla on uutta joulusimaakin tarjolla.

MEERI Voi, jos minä ihan pikkuriikkisen sitten.

MAISA Niin, ihan pienen fingerporillisen sitten vain.

ALMA Niin että, mitä asiaa teillä on?

MEERI Voi voi, kun me olimme matkalla tänne, yhym, Peikkolaan. Niin me...voitteko kuvitella...

MAISA me kuulimme, että...

MEERI Minä kerron! Tiedättekö, että Prinsu! Tallin paras hevonen on kadonnut!

MAISA Niin, sitä ei kerta kaikkiaan löydy mistään...

MEERI Ei tallista...

MAISA eikä tallin takaa!

TIINA-MUORI Huh huh, sepä vasta uutinen! Ja juuri kun Prinsun piti mennä vastaan niitä hienoja turkulaisia!

OSKU Ja juuuuri kun minä sain sen tallin putipuhtaaksi...

ALMA Hyvänen aika! Meeri ja Maisa! Mitä te oikein puhutte?

MEERI Totta se on! Me olimme astumassa herkkupuotiin...

MAISA Sokeripokerivoimunkkirinkilöitä ostamaan...

MEERI Niin juuri silloin tämän palatsin vanhan isännän virolainen hevospies Veeti ryntäsi sisään...

MAISA ...ja oli vähällä kaataa meidät kumoon!

ALMA No mitä hän sanoi?

MEERI Niin kuka? Suuta jo vähän kuivaa...Tack! MAISA – Så mykke! Erinomaista simaa...

ALMA No se Veeti?!

MEERI No. Veeti oli siis ollut Heinätorilla ostamassa mustaa makkaraa ja sitonut tapansa mukaan Prinsun rattaineen siksi aikaa puomiin.

MAISA Oikein lujalla merimiessolmulla, näin...

MEERI Ja kun hän palasi Prinsun luo suu täynnä makkaraa, ei Prinsua löytynyt mistään. Pelkät rattaat seistä jököttivät keskellä toria. Ei jouhen jouhtakaan leijunut ilmassa!

MAISA Meinasin siinä makkarat mennä Veetiltä väärään kurkkuun...

TIINA-MUORI Jos Prinsu oli karannut jonkun hauskan tammanpuolikkaan kanssa Pyynikille kirmailemaan.

ALMA Hiljaa Tiina-muori! Nyt on tosi kyseessä! Meidän on tehtävä jotakin!

TIINA-MUORI Muuten palatsin väki alkaa syyttää meitä peikkoja, koska kaikki on yleensä meidän syytämme. Kuten silloin, kun kanalan katto romahti, ja kaikki kanat ja kukko karkasivat...

ALMA Niin, se oli kamalaa! Meidän on nyt heti paikalla lähdettävä etsimään Prinsua! Hopi hopi!

OSKU Hyvä idea! Mennään me kaksi etupihalle ja te tarkastatte talon takuset!

TIINA-MUORI Ja minä lähdän kiertämään palatsin nurkat. Prinsuu! Prinsu! Missä sinä olet?

MEERI En minä uskalla lähteä mihinkään. Siellä on niin pimeää ja kylmää.

MAISA Enkä minä. Voi sentään.

ALMA Ei mitään muttia. Kaikki mukaan! Prinsuu! (Lähtevät, huutelevat Prinsua, paitsi Maisa.)

MAISA Odottakaa! Meeri, Tiina-muori, Alma ja Osku...

KOHTAUS 2

MAISA Apua! Apuaa! Älkää jättäkö! Meeri, Meeri hoi! Ei ketään missään! Mitä minä nyt teen? Tiu tau tiu tau tilitalitittan, sirkat soittaa salolla, pikkuiset peikot piilossa pysyy kirkkaalla päivän valolla...Huhuu, onko siellä joku? Tule heti esiin, kuka lienetkin! (Meeri sisään.)

MEERI Maisa!? Sinähän se vain olitkin. Huh, mikä helpotus!

MAISA Meeri – kulta! Minä olen niin iloinen. Onneksi sinä tulit takaisin.

MEERI Tietysti. Mutta mitä sinä täällä vielä teet? Meidänhän piti olla Prinsua etsimässä.

MAISA No kun, kengännauha meni solmuun ja puuterihuiska on pudonnut jonnekin...

MEERI Eivät peikot käytä puuteria, emme edes me peikkoneidit!Meidän hipiämme loistaa ilmankin...Hyst, kuulitko? Ihan niin kuin hevonen olisi hirnunut? Mennään yhdessä katsomaan, jos se on Prinsu?

MAISA Juu, tehdään niin. Minulla on vielä munkkipunkkia jäljellä, jos sillä on nälkä...

MEERI Hyst, minusta se kuulostaa ihmisen ääneltä...ihan kuin joku mies! Jos se on Tuliherra.

MAISA Hiljaa, Meeri! Ei sanaakaan hänestä.

MEERI Tuliherra on kuulemma uhannut häätää meidät pois täältä, jos emme ole ihmisiksi.

MAISA Kuinka me voimme olla ihmisiksi, kun me kerran olemme...(Tiina-muori sisään. Pelästys.)

MAISA & MEERI PEIKKOJA!!! APUA, APUA, APUA!

TIINA-MUORI APUA! Mikä se oli?! Päästäkää irti!

MEERI Sen mekin...

MAISA...haluamme tietää...?

TIINA-MUORI Hah, Meeri ja Maisa! Miksi te täällä kiljutte?

MEERI Voi Tiina-muori – vaari, me ihan luulimme, että...

TIINA-MUORI Rauhoittukaa! Ja katsokaa, mitä minä löysin. (Heiluttaa ratsupiiskaa.)

MEERI & MAISA Apua! Se on Tuliherran! Älä koske siihen!

TIINA-MUORI Hiljaa hupakot, sanon minä, Peikkolan isäntä ja kaikkein uljain sankaripeikko! Kukaan ei voita minua! (Huutoa. Alma ryntää sisään.)

ALMA Sussiunaa! Mikä teillä on hätänä? Huudatte kuin sianporsaat pakkasella!

MEERI Voi anteeksi, Alma.

MAISA Me vain pelästyimme tuota piiskaa, koska...

TIINA-MUORI Joutavia, Prinsu ei voi olla kaukana, kun piiskakin on tallessa.

ALMA Sepä se, mutta kun Prinsua ei vaan näy mailla halmeilla.

TIINA-MUORI Haa, jos Prinsu onkin täällä kellarissa? Meidän omassa suloisessa Peikkolassamme?

ALMA Kuinka se olisi mahdollista?

TIINA-MUORI Jos se on nukahtanut johonkin nurkkaan. Vaikka tänne, nyt etsimään!

MEERI & MAISA Hyvä on, jos lupaatte, ettette jätä meitä tänne yksin. (Etsintää. Yleisö mukaan.)

TIINA-MUORI Arvon leidit, saanko pyytää? Teidän jälkeenne!

MEERI (Kuiskaa.) Hyvä on. Tehdään sitten niin kuin käsketään.

MAISA Ei meiltä hevosenhäntäkään piiloon jää...

KOHTAUS 3

TIINA-MUORI (Myös kuiskaten.)Ei mutta mikäs se sieltä pilkistää? Muu kuin hevosenkengän pieni pää.

MAISA (Ääneen.)Miksi me kuiskimme tällä tavalla?

TIINA-MUORI Hyst, hiljaa!

ALMA TIINA-MUORI?! Mitä pelleilyä tuo on? Ja mitä sinulla on kädessäsi?

TIINA-MUORI Alma hyvä, etkö sinä tunnista hepokenkää, kun sellaisen näet?

MEERI Se on ihan selvästi ollut Prinsun jalassa.

MAISA Juu, näin on. Kokokin on ihan oikea! Taitaa olla vasen etukinttu...

ALMA Entäs sitten? Mitä me teemme sillä ilman hevosta?

TIINA-MUORI No, voimme laittaa sen Prinsun houkuttimeksi, jos se vaikka kaipailee jalkinettaan.

ALMA Höpö höpö, Alpertti, sinä alat todella käydä vanhaksi.

TIINA-MUORI Totta! Mutta pakko painaa. Ei ole pääpeikon työlle jatkajaa.

MEERI Oskuhan voisi vuorostaan astua remmiin. (Mutisee.)Vaikka hänessä on kyllä jotain outoa.

MAISA Remmistä puheen ollen. Katsokaas tätä. (Löytää nahkaremmiin.)

ALMA Prinsun suitset!

ALPERTTI Ja täällä on sen ikioma loimi!

ALMA Nyt puuttuu enää itse hevonen!

TIINA-MUORI Jos minä pukeudun Prinsuksi? Mitäs sanotte?

MEERI Äsh, sinulla on aivan liian suuri etupää...

MAISA Ja takapää!

TIINA-MUORI Miten niin? Jos laitamme tämän peiton näin...

ALMA Ääh! Ei tästä tule mitään! Meidän on keksittävä jokin muu keino!

TIINA-MUORI Hyvä on, jos ei kerran kelpaa.

ALMA Prinsu on ja pysyy poissa. Eikä Osku – Oskariakaan ole paljon näkynyt.

MEERI Kuka Osku oikeastaan on?

MAISA Ja mitä me hänestä todellisuudessa tiedämme?

ALMA Kuinka niin?

MEERI Ajattelin vain, koska molemmat ovat kadonneet! Osku ja Prinsu, Prinsu ja Osku!

TIINA-MUORI Älkääs tytöt hupsiko, me olemme onneksi jäljellä. Minä, sinä, hän, me...(Peikkoleikkirokki.)

KOHTAUS 4

(Osku syöksyy sisään ikään kuin takaa – ajettuna.)

OSKU Hei kaikki! Lopettakaa se leikki! Kuuletteko!

TIINA-MUORI Älä nyt, juuri kun pääsimme vauhtiin! Ihan tässä jäsenet vertyvät...

OSKU Kuunnelkaa! Minulla on tärkeää asiaa!

MEERI Nyt minä kyllä haistan sen ihan oikeasti! Ätshii!

MAISA Ja minä! Täällä tuoksuu! Suorastaan haisee! Ätshii!

ALMA Ihminen! Apua! Ätshii! Kuka se voi olla?!

TIINA-MUORI Totta, minäkin huomasin sen. (Meinaa aivastaa.) Haju tulee tuolta suunnalta! (Osoittaa Oskua.)

OSKU Mikä teitä kaikkia oikein vaivaa?

ALMA Tuota, niin...meille tuli vain yht`äkkiä merkillinen tunne. ÄTSHII!

OSKU Nyt ei ole aikaa turhanpäiväisiin tunteisiin. Minä kuulin talouspihan kyökissä, että itse Tuliherra on ryöstänyt Prinsun! Ja aikoo viedä Prinsun Ranskan maalle sirkushevoseksi! Eikä siinä kaikki! Tuliherra aikoo purkaa koko Tallipihan ja rakentaa tilalle vaaltavan junanradan! Voitteko kuvitella?!

TIINA-MUORI Kuulepas nyt Osku poikaseni. Oletko aivan varma?

OSKU Niin totta kuin nimeni on Osku – Oskari.

ALMA Siinäpä meille soma joululahja!

OSKU Ja kaiken huipuksi. Tuliherra hiipi kyökkiin juuri, kun Miina oli kertomassa tätä uutista, ja siinä samassa ryntäsi hän kimppuuni silmät palaen, ja huusi: sainpas sinut kiinni, senkin!

ALMA Mikä senkin?

OSKU No senkin peikonrontti!

MEERI Mutta kuinka hän saattoi nähdä sinut? Eiväthän ihmiset yleensä huomaa meitä peikkoja!

MAISA Jotka olemme niin heikkoja?

OSKU Niin, tuota en tullut ajatelleeksi...

TIINA-MUORI Joka tapauksessa Tuliherra on kaiken takana. Hän on vienyt Prinsun, ja jos Prinsua ei löydy, me olemme hukassa.

OSKU Niin, ainoa pelastuksemme on saada Tuliherra luopumaan aikeistaan.

ALMA Mutta kuinka?

OSKU Etkö sinä joskus kertonut, kuinka Tuliherra vihaa lunta ja jäättä ja kaikenlaista kylmää?

ALMA Kyllä siitä pihapiirissä on ollut puhetta. Hänen kammarissaan on kolme uunia, jotka palavat koko ajan niin kuumina, että sormia polttaa.

TIINA-MUORI Minä olen nähnyt sen omin silmin. Uuninkyljet hehkuvat tulipunaisina niin, että hikikarpalot virtaavat jo pelkämästä katselemisesta.

MEERI Hui, kuinka tukalaa.

MAISA Minua jo aivan poltattaa.

OSKU No, mitä jos yritämme houkutella Tuliheran tuonne pikkulammen jäälle, ja sitten kun hän on siellä...

ALMA..., niin heitämme hänen niskaansa aivan mahdottoman suuren lumipallon?!

MEERI Niin, yhtä ison kuin hevonen!

MAISA Tai norsu ja villisika yhteensä!

TIINA-MUORI Hienoa, nyt ei muuta kuin lumipalloa kasaamaan koko porukka. Vauhtia! Minä johdan taistelua.

OSKU Hetkinen, tässä on vain pienen pieni ongelma.

TIINA-MUORI Mikä muka? Älä viivyttelä, vaan nyt tuumasta toimeen, Oskuseni!

OSKU Kuinka me saamme Tuliheran keskelle lampea? Vapaaehtoisesti hän ei sinne jalallaan astu?

ALMA Niin, se on totta.

MEERI Minä en ainakaan hänen syötikseen rupea!

MAISA Enkä minä. Sus siunatkoon.

OSKU Mikä mahtaa olla Tuliheran heikkoutena. Muu kuin lumi ja jää nimittäin?

ALMA No, Tulihera on kyllä todella ahne! Olen nähnyt, kuinka hän saattaa syödä neljäkin peltopyytä samalla aterialla ja juoda tynnyrillisen sahtia päälle! Yhteen menoon.

MEERI Niin, ja sitten hän röyhtäisee niin, että koko Tallipihan tanner jyrisee.

MAISA Ja hiiret ja kissat ja koirat pomppaavat metrin ilmaan pelkästä säikähdyksestä. Pumpsis pum!

OSKU Peikkokullat, meillä ei todellakaan ole aikaa pulujen metsästyksen, sillä Tuliherra on nopea kuin salama.

TIINA-MUORI Tuolla tallin ylisillä on vanha aarrearkku. Jo palatsin isännän isoisa sen sinne piilotti. Kukaan ei tiedä, että se on vielä tallessa, muut kuin minä nimittäin.

ALMA Sehän on vain ikivanha puinen loota. Ei Tuliherra siitä paljoa perusta.

TIINA-MUORI Mutta jos me saamme hänet uskomaan, että se on täynnä keltaisia, kiiltäviä kultarahoja?

OSKU Ei hullumpi idea. Voimme ainakin kokeilla sitä. Minä voin mennä Miina – piialle kertomaan muka uutisen, että kauan kateissa ollut aarrearkku rahoineen on vihdoon löytynyt!

ALMA Miksi juuri sinä?

OSKU No, minuthan Miina voi nähdä. Toisin kuin teidät muut.

MEERI Oletko sinä siis peikko ollenkaan?

MAISA Ja haluat meitä vain petkuttaa?

OSKU Mitä? Epäilettekö te minua? Sinäkin Alma?

ALMA Noo, ehkä jotain sen suuntaista on ollut ilmassa...

OSKU Saattepa nähdä. Minä puhallan sellaiset epäilykset taivaan tuuliin.

ALMA Sinulla on nyt mitä mainioin tilaisuus todistaa, että olet meidän puolellamme, Osku hyvä.

TIINA-MUORI Jos suunnitelma onnistuu, on Osku Oskari lopullisesti hyväksytty peikkojen kunniakkaasen ja upeaan sukuun, ja vanha taika häviää...

ALMA Mistä taikasta sinä oikein höpiset?

TIINA-MUORI Se olkoon vielä salaisuus. Nyt hihat heilumaan ja aarrearkkia kaikki kantamaan. (Poistuvat. Ulkoa kuuluu meteliä. Tulen loimotusta.)

KOHTAUS 5

MEERI Apua! Se oli Tuliherra!

MAISA Aah, näitkö, kuinka hänen hengityksensä höyrysi kuin savuava kaski kuutamolla?

MEERI Ja äänensä kumahteli kuin tuhat ukkosenjyrähdystä. Se oli kaameaa. Onneksi ehdin alta pois viime tipassa! En ole koskaan pelännyt näin paljoa.

MAISA Minusta puhumattakaan. Mutta missä ovat Tiina-muori, Alma ja Osku?

MEERI Maisa, vahdi sinä selustaani, niin minä hiivin ovensuuhun ja katson, mitä ulkona oikein tapahtuu, jooko?

MAISA Vahditaan, vahditaan. Mutta lupaathan olla varovainen?

MEERI Tottahan toki, Maisa hyvä. Nyt tarkkana. (Meerin ääni.) Piha näyttää tyhjältä.

MAISA Eikö ketään missään?

MEERI Ei, vain sininen kuu - ukko katselee pilvien lomasta.

MAISA Missähän se Prinsukin on?

MEERI Nyt! No nyt! Tallin nurkalla näkyy liikettä.

MAISA Kuka siellä on?

MEERI Siinä taitaa olla Osku ja Tiina-muori. He raahaavat jotain.

MAISA Se on se aarrearkku! Näkyykö Almaa?

MEERI Mitä? Mitä sinä kysyt? Hei! Apua! Prinsu laukkaa keskelle pihaa Tuliherra kannoillaan!

MAISA Meeri, äkkiä pois sieltä tänne turvaan! (Meeri esiin.)

MEERI Huh, vähältä piti, etten pyörtynyt.

MAISA Samat sanat! Kauneusunet kyllä maittavat sitten, kun tämä kaikki on ohi.

MEERI Sydän läpättää vieläkin.

MAISA Täällä myös. Koita vaikka.

MEERI Juu! Meidän on nyt rauhoituttava. Ja mentävä ottamaan selvää, kuinka tässä lopulta käy.

MAISA Onko aivan pakko?

MEERI Kyllä, Maisa. Nyt on yritettävä uudelleen! Hiljaa hiljaa hiivitään me Kardemumman yössä...

MAISA Väärä laulu. Me olemme peikkoja...

MEERI Hiljaa Maisa. Nyt on tosi kyseessä. Minä olen melkein perillä. Ja tiedätkö mitä?

MAISA No en. Minähän olen täällä piilossa, enkä voi nähdä kaikkia jännittäviä asioita.

MEERI Lammen jäälle on ilmestynyt polku, jonka reunoilla loistavat pienet kynttilälyhdyt. Ja polun päässä hämöttää, hetkinen, en tahdo oikein erottaa...se on aarrearkku!

MAISA Niin, ja sitten?! Mitä sitten?

MEERI Apua, Tuliherra tupsahtaa paikalle ja alkaa kulkea hitaasti arkkua kohti! Osku, Tiina-muori ja Alma hiipivät hänen takanaan.

MAISA Toivottavasti Tuliherra ei katso taakseen...

MEERI Ja nyt, juuri kun Tuliherra kumartuu arkun puoleen, heittävät Osku, Tiina-muori ja Alma kärrynpyörän kokoisen lumipallon suoraan Tuliherran päälle!

MAISA Hahaa! Siitäs sait! Senkin ilkeä ja ahne herranketale!

MEERI Lumikasasta nousee savua, kuuluu sihinää ja sähinää, ja plumps! Tuliherra putoaa suoraan avantoon, jonka hänen omat liekkinsä ovat jäähän sulattaneet.

MAISA Hyvä! Me voitimme! (Avunhuutoja.) Mitä ihmettä? Onko se Tuliherra, joka huutaa apua!?

MEERI On, totta tosiaan! Tuliherra räpiköi avannossa ja Osku tarttuu häntä kädestä ja Tiina-muori toisesta, ja usko tai älä. He vetävät hänet ylös. Tuliherra on aivan märkä ja luminen ja nyt hän polvistuu ja painaa päänsä peikkojen edessä. (Esiin.) Ja kaikki halaavat toisiaan ja alkavat yhdessä tanssimaan! (Muutkin esiin. Yhteisriemutanssi.)

MEERI Tiina-muori, kerro vielä, mitä Tuliherra oikein loppujen lopuksi sanoi?

TIINA-MUORI No, hän katui kovasti pahoja tekojaan ja lupasi muuttaa tapansa kokonaan. Kaiken huipuksi vei hän itse Prinsun takaisin talliin ja antoi vielä kouroja kapallisen sen syötäväksi.

ALMA Minä haluaisin vihdoinkin tietää, mikä se taika on, josta sinä Tiina-muori mainitsit tässä taannoin?

TIINA-MUORI Se on poistunut! Lopusta te, Osku ja sinä, saatte ottaa itse selvän. Minä menen nyt levolle!

